

**Utlåtande 2014:42 RIII (Dnr 304-729/2013)**

## **Ändring av gränsen för Hansta naturreservat för Förbifart Stockholm, Dnr 2011-09415-55**

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stadsbyggnadsnämndens förslag till ändring av gränsen för Hansta naturreservat i enlighet med bilaga 3 till utlåtandet godkänns under förutsättning att Trafikverket åtar sig att genomföra kompensationsåtgärder för Förbifart Stockholms intrång i Hansta naturreservat enligt följande:
  - Utveckla området för motocrossbanan till attraktivt entréområde för reservatet. Skapa en attraktiv entré med information och plats för picknick och parkering. Restaurering av banområdet och delar av parkeringen till tillgänglig naturpark med nya ängar, stigar, salamanderlokaler, skogsbyn, meandrande stordike m.m. Tydliggörande av områdets historia, med bl.a. skyltar och skötsel på fornlämningar.
  - Røjning i ädellövskog.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

**Föredragande borgarrådet Regina Kevius** anför följande.

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden har godkänt och kommunfullmäktige har antagit detaljplaner för Förbifart Stockholms sträckning.. En av dessa detaljplaner är

Förbifartens ytläge genom Hansta naturreservat, Hanstamotet Dp 2009-18965.  
En detaljplan får inte strida mot gällande naturreservat varför gränsen för Hansta naturreservat måste ändras.

## Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd samt Spånga-Tensta stadsdelsnämnd.

Exploateringskontoret och miljöförvaltningen har svarat med kontorsyttranden.

*Stadsledningskontoret* ställer sig bakom stadsbyggnadsnämndens förslag till ändring av gränsen för naturreservatet.

*Exploateringskontoret* har inga invändningar mot den föreslagna förändringen av gränsen för naturreservatet.

*Idrottsnämnden* ställer sig bakom att det sker en markkompensation till naturreservatets fördel om en annan del tas i anspråk för trafikrelaterad verksamhet

*Miljöförvaltningen* tillstyrker att naturreservatet upphävs under förutsättning att villkor ställs om kompensationsåtgärder för förlorade naturvärden.

*Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd* har inget att erinra mot förslaget.

*Spånga-Tensta stadsdelsnämnd* har inget att erinra mot förslaget.

## Mina synpunkter

När Hansta naturreservat inrättades var osäkerheten om en ny nordsydlig vägförbindelse stor och i reservatsbeslutet står därför att staden eventuellt skulle ompröva delar av reservatet om det visar sig att vägen bör gå genom det. Ett upphävande av hela eller delar av ett naturreservat kräver synnerliga skäl. Stadsbyggnadsnämnden anser att regeringens tillåtlighetsprövning har visat att vägen bör förläggas i reservatets östra kant. Genom att vägen förläggs i kanten blir intrånget minsta möjliga.

Stadsbyggnadsnämnden har tagit fram ett förslag till ny gräns för naturreservatet. Förslaget har samrått med länsstyrelsen, Trafikverket, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsmuseet och berörda sakägare. Ingen av dessa har haft några invändningar mot förslaget.

Beslut om upphävande får endast ske om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning. Ett förslag till kompensationsåtgärder har tagits fram i samråd med trafik- och renhållningsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsmuseet och Trafikverket.

Kommunfullmäktige måste ta ett tydligt beslut om compensation samtidigt med beslut om gränsändring, eftersom beslut om gränsändring enligt miljöbalken endast får meddelas om intrånget kompenseras i skälig utsträckning. Om förutsättningarna för kompensationsåtgärderna förändras så att de inte kan genomföras, måste kommunfullmäktige fatta ett nytt beslut. Staden kommer återkomma i ett särskilt ärende gällande kompensationsåtgärder inom naturreservatet som är utöver de åtgärder som genomförs och bekostas av Trafikverket.

Regeringen har i beslut den 15 augusti 2013 fastställt att motocrossbanan vid Hägerstalund ska avvecklas senast den 31 december 2017.

#### **Bilagor**

1. Reservationer m.m.
2. Ändring av gränsen för Hansta naturreservat för Förbifart Stockholm, Dnr 2011-09415
3. Förslag till ändrad gräns för Hansta Naturreservat
4. Trafikverkets förslag på kompensationsåtgärder

**Borgarrådsberedningen** tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

**Reservation** anfördes av borgarrådet Roger Mogert (S) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis godkänna borgarrådets förslag till beslut.
2. Att staden verkar för att möjliggöra fortsatt verksamhet på motocrossbanan i Hansta genom att föreskrifterna eller gränsen för Hansta naturreservat ändras.
3. Att därutöver anför följande.

Gränserna för Hansta Naturreservat behöver ändras för att arbetet med Förbifart Stockholm ska kunna fortsätta. Det är emellertid viktigt att staden gör sitt yttersta för att möjliggöra att motorbanan ska vara kvar. Motorsporten har haft en plats i området sedan början av 2000-talet. Platsen är väl lämpad för motorsport, inte minst med sin närhet till det område där motorvägen Förbifart Stockholm snart kommer att vara belägen. Vi har svårt att se att någon annan plats skulle vara mer lämplig och finner att antingen gränserna eller föreskrifterna för naturreservatet måste ändras i syfte att möjliggöra för motorcrossverksamhet.

**Reservation** anfördes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att avstyrka förslaget att ändra gränsen för att upphäva Hansta naturreservat inom vägområdet för Förbifart Stockholm.
2. Justera beslutet omedelbart.
3. I övrigt anföra följande.

Förbifart Stockholm är inte ett projekt som ligger i linje med modern stadsplanering och miljötankande. Förbifarten kommer inte att bli en lösning på trafikproblemen, istället beräknas trängseln i Stockholmstrafiken att bli fem gånger så stor som idag med Förbifarten utbyggd. Vägtrafiken kommer att öka och bilköerna bli fler. Hela projektet bör därför avbrytas och de 61 miljarder kronor i löpande priser det sammantaget beräknas kosta ska användas till nödvändiga kollektivtrafikinvesteringar.

Förbifart Stockholm orsakar både lokala och globala miljöproblem. Vägprojektet kommer att leda till en utglesad stadsstruktur i Stockholmsregionen som ger ökad exploatering av värdefull naturmark, ökad biltrafik och högre koldioxidutsläpp från trafiken.

Lokalt tas värdefulla grönområden i anspråk och Stockholms grönkilar skärs av. Projektet gör intrång i flera naturreservat varav Hansta naturreservat är ett av de berörda och där elva hektar nu planeras tas i anspråk av en motorväg. Hansta naturreservat är ett unikt och uppskattat friluftsmål för en mängd stockholmare. Miljöförvaltningen gör bedömningen att motorvägsintrånget ger förlust av de värden som reservatet skulle bevara, d.v.s. natur-, kultur- och rekreationsvärden. Vi anser att större frilufts- och rekreationsområden är viktiga för den växande staden och att de pengar som satsas på motorväg i stället skulle satsas på andra infrastrukturprojekt som bättre gynnar Stockholms utveckling.

I det fall att det ändå beslutas att intrång ska få göras för en motorväg genom Hansta naturreservat föreslår Miljöförvaltningen en rad av kompensationsåtgärder som måste uppfyllas. Vi anser att krav ska ställas på att dessa kompensationsåtgärder genomförs vid ett beslut om ett intrång i reservatet.

**Kommunstyrelsen** delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stadsbyggnadsnämndens förslag till ändring av gränsen för Hansta naturreservat i enlighet med bilaga 3 till utlåtandet godkänns under förutsättning att Trafikverket åtar sig att genomföra kompensationsåtgärder för Förbifart Stockholms intrång i Hansta naturreservat enligt följande:
  - Utveckla området för motocrossbanan till attraktivt entréområde för reservatet. Skapa en attraktiv entré med information och plats för picknick och parkering. Restaurering av banområdet och delar av parkeringen till tillgänglig naturpark med nya ängar, stigar, salamanderlokaler, skogsbryn, meandrande stordike m.m. Tydliggörande av områdets historia, med bl.a. skyltar och skötsel på fornlämningar.
  - Røjning i ädellövskog.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 26 mars 2014

På kommunstyrelsens vägnar:  
STEN NORDIN

Regina Kevius

*Ulrika Gunnarsson*

**Reservation** anfördes av Åsa Lindhagen och Stefan Nilsson (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

**Reservation** anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Avslå förslaget
2. Samt att därutöver anföras

Vänsterpartiet är motståndare till Förbifart Stockholm som innebär flera problem. Ett av dessa är att motorvägen tillåts gå i ytläge över Järvafältet och förstöra

rekreationsmöjligheterna för alla kringboende. Det är en lokal miljöförstörelse som saknar motstycke och kommer att påverka luft, buller och även övrig miljö på Järvafältet. Det är oacceptabelt och därför måste planarbetet avbrytas för att skydda fältet. Arbeta bör istället göras för att utveckla och tillgängliggöra Hansta naturreservat för att säkerställa en god miljö för boende kring Järva och för att inte skapa en förödande trafikstruktur som kommer att slå hårt mot klimatet.

**Särskilt uttalande** gjordes av Roger Mogert, Olle Burell och Maria Östberg Svanelind (alla S) enligt följande.

Gränserna för Hansta Naturreservat behöver ändras för att arbetet med Förbifart Stockholm ska kunna fortsätta. Det är emellertid viktigt att staden gör sitt yttersta för att möjliggöra att motorbanan ska vara kvar. Motorsporten har haft en plats i området sedan början av 2000-talet. Platsen är väl lämpad för motorsport, inte minst med sin närhet till det område där motorvägen Förbifart Stockholm snart kommer att vara belägen. Vi har svårt att se att någon annan plats skulle vara mer lämplig och finner att antingen gränserna eller föreskrifterna för naturreservatet måste ändras i syfte att möjliggöra för motorcrossverksamhet.

## Remissammanställning

### Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden har godkänt och kommunfullmäktige har antagit detaljplaner för Förbifart Stockholms sträckning. En av dessa detaljplaner är Förbifartens ytläge genom Hansta naturreservat, Hanstamotet Dp 2009-18965. En detaljplan får inte strida mot gällande naturreservat varför gränsen för Hansta naturreservat måste ändras.

### Stadsbyggnadsnämnden

**Stadsbyggnadsnämnden** beslutade vid sitt sammanträde den 18 april 2013 att föreslå kommunfullmäktige att med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken ändra gränsen för Hansta naturreservat i enlighet med bilagan under förutsättning att Trafikverket åtar sig att genomföra kompensationsåtgärder för Förbifart Stockholms intrång i Hansta naturreservat enligt följande:

- Utveckla området för motocrossbanan till attraktivt entré-område för reservatet. Skapa en attraktiv entré med information och plats för picnic och parkering. Restaurering av banområdet och delar av parkeringen till tillgänglig naturpark med nya ängar, stigar, salamanderlokaler, skogsbyn, meandrande stordike m.m. Tydliggörande av områdets historia, med bl.a. skyltar och skötsel på fornlämningar.
- Røjning i ädellövskog.

*Reservation* anfördes av Elina Åberg m.fl. (MP), *bilaga 1*.

*Reservation* anfördes av Maria Hannäs (V), *bilaga 1*.

**Stadsbyggnadskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 28 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Regeringen beslutade i september 2009 att tillåta att en motorväg byggs mellan E4/E20 söder om Kungens kurva till E4 norr om Häggvik. Utbyggnaden ska ske inom den vägkorridor och med de tunnellägen som redovisats för regeringen. Trafikverket har därefter tagit fram en arbetsplan för den nya motorvägen, kallad Förbifart Stockholm, som beräknas fastställas våren 2013.

Stadsbyggnadskontoret har utarbetat detaljplaner för vägen, som förväntas antas av

kommunfullmäktige i juni 2013. En av dessa detaljplaner är för Förbifartens ytläge i Hansta naturreservat, Hanstamotet Dp 2009-18965. En detaljplan får inte strida mot gällande naturreservat, varför gränsen för Hansta naturreservat måste ändras i samband med att detaljplanen för Hanstamotet antas.

Kontoret anser att regeringens tillåtlighetsprövning är en sådan samlad bedömning av olika motstående intressen som hänvisades till i beslutet om Hansta naturreservat. Genom att vägen förläggs i reservatets östra kant blir intrånget minsta möjliga.

#### *Förslag till ny gräns och kompensationsåtgärder*

Under hösten 2013 tog stadsbyggnadskontoret fram ett förslag till ny gräns för naturreservatet, som innebar att det område som utgör vägområde i detaljplanen, inklusive det område där vägen kommer att gå i betongtunnel, upphävs som naturreservat. I en skyddszon om 70 meter från vägområdet är individrisken p.g.a. transporter med farligt gods förhöjd och det har därför markerats som skyddsområde i planen. Inom skyddsområdet bör personer inte i onödan vistas och därför ska parkanläggningar eller dylikt inte utformas inbjudande till stadigvarande vistelse. Det är dock ingenting som hindrar att området ingår i naturreservatet, och en fördel med en sådan lösning är att skötselansvaret för området blir tydligt.

Enligt förslaget till arbetsplan för Förbifart Stockholm kommer Trafikverket behöva ta ytterligare ytor i anspråk inom naturreservatet för byggandet av vägen som arbetsytor och etableringsytor. Dessa ytor kommer Trafikverket återställa efter byggtiden och de bör därför ligga kvar inom naturreservatet. Trafikverkets åtgärder på dessa ytor regleras istället med tidsbegränsade reservatsdispenser.

Lämpliga kompensationsåtgärder för vägens intrång i reservatet har under hösten 2012 och vintern 2013 diskuterats med Trafikverket, miljöförvaltningen, trafikkontoret och stadsmuseet. Utifrån dessa diskussioner tog stadsbyggnadskontoret i slutet av januari fram följande förslag:

1. Återställning av området för motocrossbanan till attraktivt entréområde för reservatet. Restaurering av banområdet och delar av parkeringen till skogs- respektive kulturlandskap med nya stigar. Tydliggörande av områdets historia.
2. Upprustning av Hägerstalunds gårds trädgård.
3. Røjning i ädellövskog och på fornlämningar.
4. Åtgärder för att förbättra tillgängligheten till reservatet, t.ex. genom att öka trygghetskänslan i gångtunneln under Akallalänken.

#### *Samråd*

Stadsbyggnadskontoret har samrått om gränsförslaget och förslag till kompensationsåtgärder med Trafikverket, länsstyrelsen, miljöförvaltningen, exploateringskontoret, stadsmuseet, trafikkontoret, berörda sakägare (Svenska Kraftnät, Norrvatten, Stockholm Vatten och Vattenfall) samt övriga rättighetsinnehavare inom reservatet.

Länsstyrelsen har inga synpunkter i frågan om en ny gränsdragning för Hansta



naturreservat med avseende på det intrång som Förbifart Stockholm medför på det kommunalt bildade naturreservatet. Länsstyrelsen stöder dock uppfattningen att ett intrång i naturvärdet ska kompenseras. Vad gäller föreslagna kompensationsåtgärder anser länsstyrelsen att dessa bör preciseras mer för att undvika oklarheter i åtgärdernas omfattning och lokalisering.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker att Hansta Naturreservat upphävs inom vägområdet för Förbifart Stockholm under förutsättning att Trafikverket genomför följande kompensationsåtgärder:

1. Återställning och utveckling av nuvarande område för motorcrossverksamhet till kulturlandskap, livsmiljö för större vattensalamander samt entréområde för reservatsbesökare.
  - Ta bort och omdisponera motocrossbanans osorterade massor, under förutsättning att massorna är rena och fritt kan disponeras inom området.
  - Ta bort befintligt staket runt motocrossbanan.
  - Ta bort spolplatta och grus och anlägg äng (ca 50 kvm).
  - Anlägga äng på före detta körbanor och på ca 2/3 av befintlig parkering (ca 2,6 ha).
  - Etablera bryn med blommande och bärande buskar på tre platser (ca 1000 kvm)
  - Sätta upp staket för nya beteshagar (ca 2000 meter).
  - Anlägga en utjämningsdamm.
  - Gräva om åkerdiket för meandring.
  - För större vattensalamander anlägga anpassade dammar (befintliga och nya), ett vandringshinder för fisk, övervintringsvallar, platser för död ved, stenhögar. I möjligaste mån använda omdisponerade massor från området.
  - Anlägga en promenadstig, som kopplar samman de fyra gravfälten, som en rundslinga (ca 1 500 meter).
  - Anordna och märka ut parkering för reservatsbesökare (ca 35 platser) på kvarvarande del av befintlig parkering.
  - Placera fikabord på iordningställd gräsyta (tre stycken).
  - Ta fram och sätta upp en informationstavla om naturreservatet och fornlämningarna.
  - Besiktiga och ställa i ordning befintligt trätorn för reservatsbesökare.
  - Anlägga toalett för reservatsbesökare i anslutning till parkering.
2. Plan och åtgärder för upprustning av Hägerstalunds gårds trädgård.
  - Ta fram en plan utifrån äldre kartunderlag och uppgifter för att kunna återställa hela eller delar av trädgårdsmiljön och karpdamarna.
  - Genomföra åtgärder enligt planen som stärker trädgårdens artrikedom och attraktivitet för besökare, till exempel grävning av karpdamarna, tillförsel av vatten till karpdamarna, slyröjning av området väster om vårdshuset, stödplantering vid nuvarande parkering vid häststallet, och örtträdgård.

3. Røjning i bestånd med ädellövskog inom Natura 2000  
- Försiktigt och successivt glesa ut i delar av beståndet genom att friställa gamla grova ekar där andra träd växer upp i kronan, röja inträngande gran, asp och enstaka hässlen, gynna föryngring av ek i brynmiljöer eller i partier utan lång skoglig ekkontinuitet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att i övrigt anföra följande:  
Stadens företrädare har arbetat nära tillsammans med Trafikverket och berörda reservatsförvaltare för att kartlägga vilka kompensationsåtgärder som är aktuella inom vägområdet till följd av byggnationen av Förbifart Stockholm. Staden har därmed kunnat bilda sig en god uppfattning kring vilka åtgärder som ska vidtagas för att värna Hansta naturreservats funktion och attraktivitet. På det föreslagna området för kompensation ligger sedan 60-talet en motorbana med verksamhet som genom beslut i Länsstyrelsen (2007) är ålagd att upphöra senast år 2015. I dagsläget saknas alternativ lokalisering för verksamheten. Att kompensation för den mark som ianspråk tas av Förbifarten sker är helt nödvändigt, nämnden ser dock inget hinder i att kompensation sker på annan plats för det fall beslut fattas i andra instanser som möjliggör motorbanans fortsatta lokalisering på platsen.

Svenska Kraftnät, Norrvatten, Stockholm Vatten och Vattenfall har ingenting att erinra mot upprättat förslag.

Stadsmuseet beklagar att mark inom reservatet måste tas i anspråk och att fornlämningar kommer att beröras av Förbifarten. Framförallt kommer lämningarna RAÄ 841 och RAÄ 148 som troligen har samband med varandra att splittras och förlora i upplevelsevärde och det tycks som om gränsdragningen kommer gå igenom RAÄ 841. Vad gäller RAÄ 140 och 245 anser stadsmuseet att det är angeläget att gränsen dras så att de alla ligger inom reservatet. Stadsmuseet anser att kompensationsåtgärderna för ovanstående är befogade. Museet vill dock påpeka att innan røjning och skötsel av fornlämningar påbörjas måste skötselplaner upprättas för mer kontinuerlig vård, vilket också bör rymmas i kompensationsåtgärderna. Stadsmuseet lämnar också förtydliganden och preciseringar för respektive föreslagen kompensationsåtgärd.

Järva Motorklubb yrkar att Stockholms Stad beslutar att istället förlägga gränsen för naturreservatet vid Häradsvägen och därmed freda Barkarby Motorstadion för framtiden.

TVå boende i Hägerstalund skriver att de inte vill att gränsen för naturreservatet flyttas. De befärar att detta kommer att leda till mer luftföroreningar och buller i området och undrar om Förbifarten kommer att gå under det skogsparti som i dagsläget döljer nuvarande trafikled.

*Bearbetat förslag till ny gräns och kompensationsåtgärder*

Varken länsstyrelsen, Trafikverket, remissinstanser eller berörda sakägare har haft

några invändningar mot förslaget till ny gräns. Byggandet av riksintresset Förbifart Stockholm i enlighet med regeringens tillåtighetsbeslut är ett synnerligt skäl för att upphäva den del av reservatet som berörs av vägen. Med anledning av att länsstyrelsen beslutade 2008 att inte tillåta motocrossverksamhet efter 31 december 2015 finns i dagsläget inga synnerliga skäl för att flytta gränsen till Häradsvägen.

Det område som upphävs inom naturreservatet är ca 100 000 m<sup>2</sup> stort och berör främst skog och äldre kulturlandskap med fornlämningar. De föreslagna kompensationsåtgärderna för Hägerstalunds gård är därför inte tydligt kopplade till de värden som tas i anspråk och bör utgå. Bästa möjliga tillgänglighet till naturreservatet under och efter byggtiden kommer Trafikverket utföra som skydds- respektive återställningsåtgärder, varför dessa inte heller bör ingå i kompensationsåtgärderna. Kompensationsåtgärder har preciserats i samråd med miljöförvaltningen, stadsmuseet, trafikkontoret och Trafikverket. Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag om flexibilitet i åtgärderna är svårt att tillgodose i dagsläget, eftersom lämpliga åtgärder på annan plats skulle vara av en helt annan karaktär. Kommunfullmäktige måste ta ett tydligt beslut om kompensation samtidigt med beslut om gränsändring, eftersom beslut om gränsändring enligt miljöbalken endast får meddelas om intrånget kompenseras i skälig utsträckning. Om förutsättningarna för kompensationsåtgärderna förändras så att de inte kan genomföras, måste kommunfullmäktige fatta ett nytt beslut.

## Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd samt Spånga-Tensta stadsdelsnämnd.

Exploateringskontoret och miljöförvaltningen har svarat med kontorsyttranden.

## Stadsledningskontoret

**Stadsledningskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 24 juni 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig bakom stadsbyggnadsnämndens förslag till ändring av gränsen för Hansta naturreservat. Kontoret anser liksom stadsbyggnadsnämnden att detta gäller under förutsättning att Trafikverket åtar sig att genomföra kompensationsåtgärder för Förbifart Stockholms intrång i Hansta naturreservat enligt följande.

- Utveckla området för motocrossbanan till attraktivt entréområde för reservatet. Skapa en attraktiv entré med information och plats för picnic och parkering. Restaurering av banområdet och delar av parkeringen till tillgänglig naturpark med nya ängar, stigar, salamanderlokaler, skogsbyn,

meandrande stordike m.m. Tydliggörande av områdets historia, med bl.a. skyltar och skötsel på fornlämningar samt röjning i ädellövskog.

Gällande förslag till ändrad gräns för Hansta Naturreservat hänvisas till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

## **Exploateringskontoret**

**Exploateringskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 20 augusti 2013 har i huvudsak följande lydelse.

### *Gränsdragning för naturreservatet.*

Exploateringskontoret har inga invändningar mot den föreslagna förändringen av gränsen för Hansta naturreservat. Den nya gränsdragningen stämmer väl överens med de båda detaljplanerna som kommunfullmäktige antagit för Förbifart Stockholm och med vad fullmäktige beslutat i samband med inrättandet av Hansta naturreservat.

Alternativet att istället bygga Förbifarten med stöd av dispenser från reservatsbestämmelserna skulle innebära ett betydande administrativt merarbete både i bygg och driftskedet av Förbifarten, utan att leda till något ytterligare skydd för naturvärdena i området eller reservatets syfte.

### *Föreslagna kompensationsåtgärder och konsekvenser av förslaget*

Exploateringskontoret har inte gjort någon egen bedömning av de föreslagna kompensationsåtgärdernas omfattning och innehåll, inte heller av skäligheten med hänsyn till de förbehåll som gjordes i samband med inrättandet av reservaten.

Förslaget utgår från att motocrossbanans verksamhet ska upphöra senast 2015 enligt tidigare beslut från Länsstyrelsen. En överklagandeprocess pågår kring detta beslut, varför de förutsättningarna för närvarande är oklara.

Exploateringskontoret har tecknat det nuvarande arrendeavtalet som reglerar Järva motorklubbs tillgång till den aktuella marken. I linje med tidigare beslut i frågan har staden genom kontoret full möjlighet att säga upp arrendeavtalet för avflyttning utan att utge ersättning eller kompensation till klubben, oavsett om uppsägning grundas på myndighetsbeslut eller om staden så beslutar av andra skäl.

Det är enligt kontorets bedömning uteslutet att hitta en ny plats för motorbanan inom stadens gräns. Tillgängliga markområden ligger inom andra reservat, har mycket stora naturvärden och/eller ligger alltför nära befintliga bostadsområden.

Exploateringskontoret har också under lång tid lagt ned ett omfattande arbete, i samarbete med idrottsförvaltningen, på att söka efter alternativa lokaliseringar för motorbanan i kranskommunerna, dock utan framgång.

### *Ekonomiska konsekvenser*

Med den förutsättning som anges i stadsbyggnadsnämndens beslut, dvs att trafikverket

bekostar kompensationsåtgärderna, har förslaget inte någon nämnvärd påverkan på exploateringsnämndens verksamhet och/eller ekonomi. Trafikkontoret ansvarar för driften av Hansta naturreservat.

Enligt det genomförandeaftal för Förbifart Stockholm som tecknats mellan staden och trafikverket ska trafikverket bekosta genomförandet av projektet. Trafikverket har i skrivelse till mark och miljödomstolen under tillståndsprocessen för Förbifart Stockholm åtagit sig att genomföra ett omfattande program av kompensationsåtgärder i reservatet, bl.a. att återställa motocrossbanan till naturmark. Exploateringskontoret utgår därför ifrån att trafikverket bekostar kompensationsåtgärder i den omfattning mark och miljödomstolen fastställer krav på sådana.

Eventuella krav på åtgärder som går utöver vad som fastställs som myndighetskrav är inte reglerat i genomförandeaftalet och kan enligt kontorets bedömning innebära en ekonomisk risk för staden.

## **Idrottsnämnden**

**Idrottsnämnden** beslutade vid sitt sammanträde den 18 juni 2013 att besvara remissen med vad som anförs i idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande.

*Reservation* anfördes av Emilia Bjuggren m.fl. (S), *bilaga 1*.

*Reservation* anfördes av Åsa Jernberg (MP), *bilaga 1*.

**Idrottsförvaltningens** tjänsteutlåtande daterat den 5 juni 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Hansta naturreservat är ett viktigt naturområde som inbjuder till rörelse i skog och mark, vilket idrottsförvaltningen ser som positivt för stockholmarnas möjligheter att spontant kunna motionera. Idrottsförvaltningen ställer sig därför bakom att det sker en markkompensation till naturreservatets fördel om en annan del tas i anspråk för trafikrelaterad verksamhet.

Dock ser idrottsförvaltningen ett problem i att man inom projektet ännu inte har anvisat annan mark för motocrossens verksamhet på Barkarby motorstadion, som är belägen i Hägerstalund, Akalla. Den är hemmabana för Järva Mk, grundat 1966, vilka enligt uppgift från klubben har ett medlemsantal på cirka 500 personer, varav cirka 130 personer är barn, ungdomar och unga vuxna som deltar i den regelbundna organiserade verksamheten. Detta är även en motorcrossanläggning som nyttjas regionalt. Idrottsförvaltningen ser därför ett behov av att staden anvisar en alternativ placering för motocrossens verksamhet, samt att kostnaderna för flytt av denna inte belastar idrottsnämnden.

## **Miljöförvaltningen**

**Miljöförvaltningens** tjänsteutlåtande daterat den 27 juni 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden hinner inte ta upp ärendet inom remisstiden. Miljöförvaltningen svarar därför med ett kontorsyttrande.

### **Värden och påverkan**

Förbifart Stockholm kommer att påverka delar av Hansta naturreservat på olika sätt, både indirekt och direkt, under byggtiden och under drift. Miljöförvaltningen bedömer dock att påverkan som följer med etableringen av vägområdet utgör det största och mest påtagliga intrånget i reservatets natur-, kultur och rekreationsvärden, eftersom denna natur- och kulturmiljö försvinner i sin helhet.

Detaljerade beskrivningar av värden och påverkan finns i olika utredningar som har tagits fram eller som är under framtagande under processen med Förbifarten. Det som förvaltningen vill tydliggöra är att intrånget från Förbifartens vägområde, och det upphävande av reservatet som följer av det, motiverar omfattande kompensationsåtgärder.

### **Synnerliga skäl**

Enligt 7 kap. 7 § miljöbalken får kommunen helt eller delvis upphäva ett beslut om inrättande av naturreservat om det finns synnerliga skäl. Miljöförvaltningen gör bedömningen att Förbifart Stockholms sträckning medför en förlust av de värden som reservatet avsåg att bevara inom Förbifartens vägområde. Men sammantaget med stadens skrivning om Yttre Tvärleden i reservatsbeslutet och regeringens beslut om tillåtlighet för Förbifart Stockholm anser förvaltningen att det finns synnerliga skäl enligt 7 kap 7 § miljöbalken att upphäva berörd del av naturreservatet. Beslut om upphävande får dock enligt samma paragraf endast meddelas om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning.

### **Kompensationsåtgärder**

Förvaltningen tillstyrker att Hansta naturreservat upphävs under förutsättning att villkor ställs om kompensationsåtgärder för förlorade naturvärden.

De kompensationsåtgärder som stadsbyggnadsnämnden föreslagit överensstämmer till stor del med miljöförvaltningens förslag. Förvaltningen anser dock att nödvändiga åtgärder för kompensation av förlorade naturvärden bör specificeras mer i detalj i kommunfullmäktiges beslut, för att undvika ett för brett tolkningsutrymme. Eventuella avsteg från villkoren kan sedan göras i överenskommelse med tillsynsmyndigheten.

Det förslag på kompensationsåtgärder som Trafikverket själva tagit fram i samråd med miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, stadsmuseet och reservatets förvaltare framgår i detalj av bilaga 1.

Ytterligare en kompensationsåtgärd som diskuterats på samrådsmötena är upprustning av Hägerstalunds gårds trädgård. Denna åtgärd har fallit bort i Trafikverkets och stadsbyggnadsnämndens förslag.

Miljöförvaltningen ställer sig bakom Trafikverkets förslag på åtgärder, men anser också att tidigare föreslagna åtgärder för upprustning av Hägerstalunds gårds trädgård bör finnas med som villkor i kommunfullmäktiges beslut.

Sammanfattningsvis föreslår förvaltningen att följande åtgärder ska finnas med som villkor för att del av Hansta naturreservat upphävs:

1. Återställning och utveckling av nuvarande område för motorcrossverksamhet till kulturlandskap, livsmiljö för större vattensalamander samt entréområde för reservatsbesökare.
  - Markmodulering i samband med dammanläggning.
  - Ta bort spolplatta och grus och anlägg äng (ca 50 kvm).
  - Anlägga äng på före detta körbanor och på ca 2/3 av befintlig parkering (ca 2,6 ha).
  - Etablera bryn med blommande och bärande buskar på tre platser (ca 1000 kvm)
  - Sätta upp staket för nya beteshagar (ca 2000 meter).\*
  - Anlägga en utjämningsdamm.
  - Gräva om åkerdikedet för meandring.
  - För större vattensalamander anlägga anpassade dammar (befintliga och nya), ett vandringshinder för fisk, övervintringsvallar, platser för död ved, stenhögar. I möjligaste mån använda omdisponerade massor från området.
  - Anlägga en promenadstig, som kopplar samman de fyra gravfälten, som en rundslinga (ca 1 500 meter).
  - Anordna och märka ut parkering för reservatsbesökare (ca 35 platser) på kvarvarande del av befintlig parkering.
  - Placera fikabord på iordningställd gräsyta (tre stycken).
  - Ta fram och sätta upp en informationstavla om naturreservatet och fornlämningarna.
2. Plan och åtgärder för upprustning av Hägerstalunds gårds trädgård.
  - Ta fram en plan utifrån äldre kartunderlag och uppgifter för att kunna återställa hela eller delar av trädgårdsmiljön och karpdammarna.
  - Genomföra åtgärder enligt planen som stärker trädgårdens artrikedom och attraktivitet för besökare, till exempel grävning av karpdammarna, tillförsel av vatten till karpdammarna, slyröjning av området väster om världshuset, stödplantering vid nuvarande parkering vid häststallet och örträdgård.
3. Röjning i bestånd med ädellövskog inom Natura 2000
  - Försiktigt och successivt glesa ut i delar av beståndet genom att friställa gamla grova ekar där andra träd växer upp i kronan, röja inträngande gran,

asp och enstaka hässlen, gynna föryngring av ek i brynmiljöer eller i partier utan lång skoglig ekkontinuitet. Insatserna bör ske i två-tre steg under en tioårsperiod för att inte riskera att stressa de gamla ekarna och för att löpande kunna utvärdera resultatet. Röjning och uttag av röjningsrester som inte ska lämnas i beståndet som död ved bör ske så att markskador inte uppstår.

Det som komplicerar det hela är att stadsbyggnadskontoret från sin nämnd i maj fick uppdraget att utreda om det juridiskt är möjligt att ändra gränsen till reservatet så att motocrossbanan lämnas utanför, för att på så vis möjliggöra en fortsatt verksamhet där. Bakgrunden är en skrivelse till stadsbyggnadsnämnden från allianspartierna. För det fall kommunfullmäktige i ett senare skede beslutar att ändra gränsen till reservatet så att motocrossbanan läggs utanför, anser förvaltningen att det krävs en ny utredning och ett nytt beslut om kompensationsåtgärder. Frågan om kompensationsåtgärder för förlorade naturvärden bör alltså prövas på nytt om motocrossverksamheten får vara kvar.

### **Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd**

**Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd** beslutade vid sitt sammanträde den 13 juni 2013 att stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen

*Reservation* anfördes av Kerstin Aggefors m.fl. (S), *bilaga 1*.

*Reservation* anfördes av Birgitta Hald Svensson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

*Reservation* anfördes av Anki Erdmann (V), *bilaga 1*.

**Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande daterat den 30 maj 2013 har i huvudsak följande lydelse

Förvaltningen har inget att erinra mot förslaget utan ser i stället att det medför många fördelar i form av upprustning och iordningställande av reservatet som därigenom blir ett ännu tillgängligare rekreativområde för alla. Länsstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker planerna under förutsättning att de kompenserande åtgärderna som föreslås genomförs.

### **Spånga-Tensta stadsdelsnämnd**

**Spånga-Tensta stadsdelsnämnd** beslutade vid sitt sammanträde den 13 juni att lämna tjänsteutlåtandet som svar på samråd samt om att omedelbart justera beslutet.



*Reservation* anfördes av Derya Uzel och Stephan Gullberg (båda MP), *bilaga 1*.

*Reservation* anfördes av Jonas Ljungstedt (V), *bilaga 1*

**Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande daterat den 24 maj 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har inget att erinra mot förslaget men vill framföra några synpunkter.

Naturreservaten i Stockholm har stor betydelse för möjligheter till naturupplevelser för medborgarna och för stadens bild så som en grön stad med god tillgång till naturupplevelser. Med den förtätning som sker i närområdet är det viktigt att gröna ytor kan sparas. Med fornlämningar i området är det av stor vikt att bevara det kulturhistoriska arvet. Det är också viktigt att de föreslagna kompensatoriska åtgärderna vidtas.

## Reservationer m.m.

### Stadsbyggnadsnämnden

*Reservation* anfördes av Elina Åberg m.fl. (MP) enligt följande.

Att stadsbyggnadsnämnden beslutar att avstyrka förslaget om att upphäva Hansta naturreservat inom vägområdet för Förbifart Stockholm samt att i övrigt anförda följande:

Förbifart Stockholm är inte ett projekt som ligger i linje med modern stadsplanering och miljötänkande. Förbifarten kommer inte att bli en lösning på trafikproblemen, istället beräknas trängseln i Stockholmstrafiken att bli fem gånger så stor som idag med Förbifarten utbyggd. Vägratiken kommer att öka och bilköerna bli fler. Hela projektet bör därför avslutas och de 28 miljarder kronor de beräknas kosta bör användas till nödvändiga kollektivtrafikinvesteringar och utbyggt trängselavgiftssystem.

Förbifart Stockholm orsakar både lokala och globala miljöproblem. Vägprojektet kommer att leda till en utglesad stadsstruktur i Stockholmsregionen som ger ökad exploatering av värdefull naturmark, ökad biltrafik och högre koldioxidutsläpp från trafiken. Stockholmsöverenskommelsen som Förbifart Stockholm är del av beräknas sammantaget öka utsläppen av koldioxid från vägtrafiken med mellan 30 och 80 procent.

Lokalt tas värdefulla grönområden i anspråk och Stockholms grönkilar skärs av. Projektet gör intrång i flera naturreservat varav Hansta naturreservat är ett av de berörda och där elva hektar nu planeras tas i anspråk av en motorväg. Hansta naturreservat är ett unikt och uppskattat friluftsmål för en mängd stockholmare. Miljöförvaltningen gör bedömningen att motorvägsintrånget ger förlust av de värden som reservatet skulle bevara, dvs natur-, kultur- och rekreationsvärden. Vi anser att större frilufts- och rekreationsområden är viktiga för den växande staden och att de pengar som satsas på motorväg i stället skulle satsas på andra infrastrukturprojekt som bättre gynnar Stockholms utveckling.

I det fall att det ändå beslutas att intrång ska få göras för en motorväg genom Hansta naturreservat föreslår Miljöförvaltningen en rad av kompensationsåtgärder som måste uppfyllas. Vi anser att krav ska ställas på att dessa kompensationsåtgärder genomförs vid ett beslut om ett intrång i reservatet.

*Reservation* anfördes av Maria Hannäs (V) enligt följande.

Vänsterpartiet är motståndare till Förbifart Stockholm som innebär flera problem. Ett av dessa är motorvägen tillåts gå i ytläge över Järvaåltet och förstöra rekreationsmöjligheterna för alla kringboende. Det är en lokal miljöförstörelse som

saknar motstycke och kommer att påverka luft, buller och även övrig miljö på Järvafältet. Det är oacceptabelt och därför måste planarbetet avbrytas för att skydda fältet. Arbete bör istället göras för att utveckla och tillgängliggöra Hansta naturreservat för att säkerställa en god miljö för boende kring Järva och för att inte skapa en förödande trafikstruktur som kommer att slå hårt mot klimatet.

## **Idrottsnämnden**

*Reservation* anfördes av Emilia Bjuggren m.fl. (S) enligt följande.

Yrkar bifall till sitt förslag till beslut enligt följande:

1. Idrottsnämnden i samråd med stadsbyggnadsnämnden verkar för att möjliggöra fortsatt verksamhet på motocrossbanan i Hansta genom att föreskrifterna eller gränsen för Hansta naturreservat ändras.
2. Idrottsnämnden i samråd med stadsbyggnadsnämnden får i augusti återkomma med en redogörelse för förutsättningarna för att ändra gränserna eller föreskrifterna för Hansta naturreservat i syfte att möjliggöra fortsatt motorcrossverksamhet.

Nämnden anför därutöver följande: Motorsporten har haft en plats i området sedan början av 2000-talet. Platsen är väl lämpad för motorsport, inte minst med sin närhet till det område där motorvägen Förbifart Stockholm snart kommer att vara belägen. Precis som idrottsförvaltningen anför i sitt tjänsteutlåtande ser vi också ett problem i att man inom projektet ännu inte har anvisat annan mark för motorcrossens verksamhet. Vi har svårt att se att någon annan plats skulle vara mer lämplig och finner att antingen gränserna eller föreskrifterna för naturreservatet måste ändras i syfte att möjliggöra för motorcrossverksamhet.

*Reservation* anfördes av Åsa Jernberg (MP) enligt följande.

Förbifart Stockholm är inte ett projekt som ligger i linje med modern stadsplanering och miljöhänsyn. Förbifarten kommer inte att bli en lösning på trafikproblemen, istället beräknas trängseln i Stockholmstrafiken att bli fem gånger så stor som idag med Förbifarten utbyggd. Vägtrafiken kommer att öka och bilköerna bli fler. Hela projektet bör därför avslutas och det belopp i mångmiljardklassen som projektet beräknas kosta bör användas till nödvändiga kollektivtrafikinvesteringar och utbyggt trängselavgiftssystem.

Förbifart Stockholm orsakar både lokala och globala miljöproblem. Vägprojektet kommer att leda till en utglesad stadsstruktur i Stockholmsregionen som ger ökad exploatering av värdefull naturmark, ökad biltrafik och högre koldioxidutsläpp från trafiken. Stockholms-överenskommelsen som Förbifart Stockholm är en del av beräknas sammantaget öka utsläppen av koldioxid från vägtrafiken med mellan 30 och 80 procent.

Lokalt tas värdefulla grönområden i anspråk och Stockholms grönkilar skärs av. Projektet gör intrång i flera naturreservat, varav Hansta naturreservat är ett av de berörda och där elva hektar nu planeras tas i anspråk av motorvägen. Hansta naturreservat är ett unikt och uppskattat friluftsmål för en mängd stockholmare. Miljöförvaltningen gör bedömningen att motorvägsintrånget ger en förlust av de värden som reservatet skulle bevara, dvs. natur-, kultur- och rekreationsvärden. Vi anser att större frilufts- och rekreationsområden är viktiga för den växande staden och att de pengar som satsas på motorvägen i stället bör satsas på andra infrastrukturprojekt som bättre gynnar Stockholms utveckling.

I det fall det ändå beslutas att intrång ska göras för en motorväg genom Hansta naturreservat föreslår Miljöförvaltningen en rad kompensationsåtgärder som måste uppfyllas. Vi anser att krav ska ställas på att dessa kompensationsåtgärder genomförs vid ett beslut om intrång i reservatet. Om motorcrossporten som idag bedrivs på Barkarby motorstadion tvingas flytta finns även ett behov av kompensationsmark för motorcrossen inklusive de kostnader som är förknippade med en flytt av verksamheten.

## **Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd**

*Reservation* anfördes av Kerstin Aggefors m.fl. (S) enligt följande.

Att avslå förvaltningens förslag till beslut  
Att som nytt förslag anföra

S-gruppen avstyrker kommunstyrelsens förslag till ändrad gräns för Hansta Naturreservat med hänvisning till att (S) tidigare har uttalat sig mot att Förbifart Stockholm dras i ytläge förbi Akalla och Hansta Naturreservat. Enligt vår mening så måste det vara värt de 1,5 miljarder kr som Trafikverket uppger att det kostar att göra en tunnel förbi Hansta och Akalla. De boendes livsmiljö måste få kosta pengar när ett så stort projekt som Förbifart Stockholm planeras.

Av förslaget från kommunstyrelsen framgår att en skyddsvall skall anläggas mot Hanstareservatet för att skydda mot buller. Om trafikleden förlägges som tunnel vid berörda områden behövs det ingen ”mur” mot Hanstareservatet och de boende i Akalla får en mycket bättre miljö i form av mindre buller och mindre luftföroreningar. Landskapet vid Hanstareservatet kommer att påverkas mycket med en sådan skyddsvall. Med tunnellsösnings behövs ingen ”mur” och Trafikverket sparar pengar på detta, samt de boende får en bra miljö.

Vi vill även hänvisa till vårt yttrande (förslag till beslut) till SDN från 2011-11-24 angående Hästatunnel (Dnr 1.5.3.– 464-2011) och Hanstamotet (Dnr 1.5.3.– 468-2011), samråd om förslag till detaljplan för del av Förbifart Stockholm.

*Reservation* anfördes av Birgitta Hald Svensson m.fl. (MP) enligt följande.

Att inte tillåta ändring av gränsen för Hansta naturreservat

Att man skrotar idén med tunnelöppning i Hjulsta och låter Förbifarten löpa under jord fram till Akalla arbetsområde och respektera de människor som bor i miljonprogrammen

Hansta naturreservat är unikt med sin mångfald av arter, ädellövskog och man har beslutat bevara den speciella natur som finns där och fornminnesmärken och den sällsynta vattensalamandeln. Nu vill man ta av reservatet till en motorväg som förstår både luft, miljö och trivsel i reservatet.

Man lovar kompensera sitt intrång men dessa komparationer kan inte uppväga att miljön förstörs av biltrafik. Vem vill gå på en begravningsplats där man söker stillhet och bilar dånar runt omkring? Det hjälper inte att man anlägger en stig?

Man har dessutom inte undersökt markförhållandena inom det område man tar i anspråk i förhållande till det som blir kvar. Det tycker vi är oacceptabelt.

Det finns andra lösningar som skulle bevara Hansta reservatet. Miljöpartiet har tidigare fört fram att man med en merkostnad på 1,5 - 2 miljarder kunde flytta tunnelöppningen till Akalla arbetsområde med anslutning till Esbogatan och samtidigt slå ihop den med Sollentunauppfarten. Vi menar dessutom att det är skamligt att lägga en tunnelöppning vid Hjulsta. Det är en skymf mot alla Hjulstabor som tvingas leva mitt i Stockholms största trafikplats med E18 och tunnelmynning utanför sina fönster. Man skulle aldrig komma på tanken att göra något liknande i ett villaområde där faktiskt färre människor bor. Men i tätbefolkade och barnrika områden tvekar man inte. I Sverige idag har människor inte lika värde. I miljonprogrammets områden har människor inte lika lätt som på Lovön att föra sin talan eller få information om vad som händer. Det är inte samma sak som att man kan strunta i deras miljö och hälsa.

Att förlänga tunneln och inte påverka Hansta reservatet tycker vi är en bättre lösning.

Förbifart Stockholm har nu klubbats igenom i kommunfullmäktige. Det har väl inte undgått någon att Miljöpartiet är emot hela Förbifartsprojektet. Det är ett onödigt, feltänkt och kostsamt projekt. Det löser inte Stockholms trafikproblem. Det ökar användandet av fossila bränslen och koldioxidutsläpp och även bilanvändandet. I stället hade vi kunnat bygga ut spårvägar och tunnelbana och satsa på kollektivtrafiken. Det var det som var meningen med att införa trängselskatten, inte att den skulle finansiera flera motorvägar. Nu är beslutet fattat men man kan fortfarande göra det bättre för Hjulstaborna och för naturreservatet. Så satsa på det!

*Reservation* anfördes av Anki Erdmann (V) enligt följande.

Att avslå förvaltningens förslag.

Vänsterpartiet är motståndare till Förbifart Stockholm eftersom denna innebär många problem. Ett av dessa är att motorvägen tillåts gå i ytläge över Järvafältet och förstöra rekreativsmöjligheterna för alla oss som bor här. Det är en lokal miljöförstörelse som saknar motstycke och som kommer att påverka luften, medföra buller samt även i övrigt påverka miljön på Järvafältet negativt. Det är oacceptabelt och därför måste planarbetet avbrytas för att skydda fältet. Arbete bör istället göras för att utveckla och tillgängliggöra Hansta naturreservat för att säkerställa en god miljö för boende kring Järvafältet och för att inte skapa en förödande trafikstruktur som kommer att slå hårt mot klimatet.

## **Spånga-Tensta stadsdelsnämnd**

*Reservation* anfördes av Derya Uzel och Stephan Gullberg (båda MP) enligt följande.

Att inte tillåta ändring av gränsen för Hansta naturreservat  
Att man skrotar idén med tunnelöppning i Hjulsta och låter Förbifarten löpa under jord fram till Akalla arbetsområde och respektera de människor som bor i miljonprogrammen.

Hansta naturreservat är unikt med sin mångfald av arter, ädellövskog och man har beslutat bevara den speciella natur som finns där och fornminnesmärken och den sällsynta vattensalamandeln. Nu vill man ta av reservatet till en motorväg som förstör både luft, miljö och trivsel i reservatet. Man lovar kompensera sitt intrång men dessa kompensationer kan inte uppväga att miljön förstörs av biltrafik. Vem vill gå på en begravningsplats där man söker stillhet och bilar dånar runt omkring? Det hjälper inte att man anlägger en stig?

Man har dessutom inte undersökt markförhållandena inom det område man vill ta i anspråk. Det tycker vi är oacceptabelt.

Det finns andra lösningar som skulle bevara Hansta reservatet.

Miljöpartiet har tidigare fört fram att man med en merkostnad på 1,5 - 2 miljarder kunde flytta tunnelöppningen till Akalla arbetsområde med anslutning till Esbogatan och samtidigt slå ihop den med Sollentunauppfarten. Vi menar dessutom att det är skamligt att lägga en tunnelöppning vid Hjulsta. Det är en skymf mot alla Hjulstabor som tvingas leva mitt i Stockholms största trafikplats med E18 och tunnelmynning utanför sina fönster. Man skulle aldrig komma på tanken att göra något liknande i ett villaområde där faktiskt färre människor bor. Men i tätbefolkade och barnrika områden tvekar man inte. I Sverige idag har människor inte lika värde. I miljonprogrammets områden har människor inte lika lätt som på Lovön att föra sin talan eller få information om vad som händer. Det är inte samma sak som att man kan strunta i deras miljö och hälsa.

Att förlänga tunneln och inte påverka Hansta reservatet tycker vi är en bättre lösning. Förbifart Stockholm har nu klubbats igenom i kommunfullmäktige. Det har väl inte undgått någon att Miljöpartiet är emot hela Förbifartsprojektet. Det är ett onödigt, feltänkt och kostsamt projekt. Det löser inte Stockholms trafikproblem. Det ökar användandet av fossila bränslen och koldioxidutsläpp och även bilanvändandet. I stället hade vi kunnat bygga ut spårvägar och tunnelbana och satsa på kollektivtrafiken. Det var det som var meningen med att införa trängselskatten, inte att den skulle finansiera flera motorvägar. Nu är beslutet fattat men man kan fortfarande göra det bättre för Hjulstaborna och för naturreservatet. Så satsa på det!

*Särskilt uttalande* gjordes av Jonas Ljungstedt (V) enligt följande.

Att avstyrka förslaget att ändra gränsen för Hansta naturreservat  
Att därutöver anföra

Vi motsätter oss byggandet av förbifart Stockholm och ser därför ingen anledning att ändra på reservatsgränsen. Vägbyggen som gynnar privatbilism, istället för att satsa motsvarande penningssumma på utbyggd kollektivtrafik försvårar allvarligt den klimatpolitik som är nödvändig att föra. Att lägga förbifart Stockholm i ytläge på Järnafältet innebär en allvarlig lokal miljöförstörelse, med buller, luftföroreningar och inskränkningar i de kringboendes rekreativsmöjligheter. Åtgärder som föreslås som kompensation är bra och bör kunna genomföras ändå.